

Juryrapport Excellente Scholen 2015

De Heldring (so), Amsterdam

Schoolrapport Excellente Scholen 2015 (so)
12QB-2 SO De Heldring (speciaal onderwijs)
Amsterdam

Contactgegevens

Naam contactpersoon	Dhr. Henk Kok
Telefoonnummer	(020) 447 35 83
Emailadres	h.kok@deheldringschool.nl

1. Motivatie van de school om zich kandidaat te stellen

SO De Heldring heeft afgelopen januari het predicaat Excellente School 2014 ontvangen. Een mooie beloning en tegelijkertijd een goede stimulans om te borgen wat is opgezet en onszelf te blijven ontwikkelen en professionaliseren.

Het ambitieuze team van de school daagt zichzelf ook dit schooljaar weer uit om het optimale uit zichzelf, de ander en de leerling te halen.

2. Excellentieprofiel van de school

2.1 Beschrijving excellentieprofiel

In haar aanmelding beschrijft SO De Heldring het excellentieprofiel, de relatie met de algemene aanpak en de doelen die ze met het excellentiebeleid beoogt, als volgt.

Het excellentieprofiel van de school

- Burgerschap is een belangrijk onderdeel binnen ons curriculum. De kerndoelen zijn uitgewerkt binnen onze leerlijnen. De resultaten van de sociaal-emotionele ontwikkeling en burgerschap worden getoetst en bijgehouden in SCOL, evenals in het rapport ontwikkelingsperspectief en leerrendement (OPP). De resultaten worden cyclisch geanalyseerd en geëvalueerd en bijgehouden in het formulier 'uitstroombestemming'. Het veilige en pedagogisch goede schoolklimaat is een belangrijke factor voor het ontwikkelen van sociale vaardigheden en burgerschapscompetenties.
- De werkgroep OPA (orthopedagogische aanpak) implementeert succesvolle interventies met betrekking tot ingewikkeld gedrag. De school hanteert Gouden Regels. Deze positief gestelde regels bieden houvast en zijn zichtbaar voor iedereen binnen de school. Daarbij verdiept de werkgroep zich in het invoeren van de methode Beste Vrienden, Beste Burgers, van De Vreedzame School.
- De school is gevraagd door de Onderwijsinspectie om te participeren in de academische werkplaats met als onderwerp sociale kwaliteit. Het actief meedenken en werken aan de verbetering van de onderwijskwaliteit op het gebied van sociale kwaliteit in Nederland, door middel van een goed zelfevaluatie-instrument, is een extra motivatie om de kwaliteit binnen de eigen school hoog te houden.
- Kunst en cultuur. De school biedt een gevarieerd en uitgebreid programma op het gebied van kunst- en cultuureducatie. De komende jaren willen we hier een verdiepingsslag in maken en wordt de hele leerlijn kunst- en cultuureducatie ingevoerd.
- Vorig schooljaar zijn we gestart met de invoering van de leerlijn muziek. In samenwerking met onze ICC'er, muziekdocente en de muziekschool Amsterdam Noord is er een passend lesaanbod voor alle leeftijden op vier niveaus. Leerkrachten worden professioneel ondersteund door de muziekschool in het geven van goede muzieklessen.
- Dit schooljaar wordt de leerlijn beeldende vorming ingevoerd. Een groot kunstproject binnen de school vormde de aftrap voor deze leerlijn.
- Ook zullen we dit jaar starten met de invoering van de leerlijn dans. Hierbij werken we samen met Mocca, Plein C en Papageno, alle drie instellingen op het gebied van cultuureducatie.

Het is een nauwe samenwerking waarbij wij als opleidingsschool speciaal onderwijs fungeren voor de dansdocenten.

- Ouderbetrokkenheid en participatie. Het team is middels teamleren extra geschoold in het vergroten van de ouderbetrokkenheid binnen de school. Het boek 'Ouderbetrokkenheid 3.0' is hierbij leidend. De ouderbetrokkenheid heeft zich de laatste jaren sterk ontwikkeld. Dit zien we ook terug in de ouderenquête. Ouders hebben op verschillende manieren, net als in de klas, de mogelijkheid om extra te participeren binnen de school. Naast de ondernemingsraad en de medezeggenschapraad doet de school mee met het project Verteltas, waarbij ouders uit verschillende culturen onder begeleiding en aan de hand van prentenboeken prachtige tassen maken voor de school. Elke maand is er een ouderinloopochtend georganiseerd door de OR, waarbij ouders met elkaar discussiëren over allerlei onderwerpen. De school doet mee met de VoorleesExpress en biedt vanuit stichting Combiwel op woensdagmiddag de mogelijkheid om andere ouders te ontmoeten tijdens het sporten van hun kind. Ook organiseert de school jaarlijks een gebarencursus voor ouders en andere belangstellenden.
- Opbrengsten taal en rekenen. Onze opbrengsten op het gebied van taal en rekenen zijn hoger dan het landelijk gemiddelde. Afgelopen jaren hebben we een verdiepingsslag gemaakt in het onderwijsaanbod op het gebied van de taalontwikkeling. De komende jaren professionaliseert de school zich in een nieuwe, praktische visie en bijbehorende methodiek voor rekenen. De school is van mening dat een nieuwe visie op rekenen bij zal dragen aan hogere opbrengsten en meer inzicht bij de leerlingen.

Relatie van het profiel met de algemene aanpak door de school

De school wil uitstekend onderwijs geven. Ook onze leerlingen krijgen maar één kans. Een continu professioneel klimaat is hiervoor de bouwsteen.

Doelen die de school met het excellentieprofiel beoogt

De leerlingen ontwikkelen zich zo optimaal mogelijk en stromen uit naar de best passende vervolgopleiding, waarbij we ze een optimaal perspectief bieden voor de toekomst.

Doelgroep

Gehele leerlingenpopulatie.

2.2 Beschrijving aanpak, resultaten, borging en evaluatie

Over aanpak, resultaten, borging en evaluatie van het excellentieprofiel meldt de school het volgende in haar aanmelding.

Gehanteerde aanpak

De aanpak met betrekking van het excellentieprofiel staat beschreven in paragraaf 2.1.

Wijze waarop doelen worden gerealiseerd

De school hanteert een schoolstandaard voor alle leerlijnen. Door het plannen van de leerstof en het gebruik van de toetskalender, omschreven in onze cyclus handelingsgericht werken, wordt geanalyseerd of de geplande doelen worden gehaald.

Mate waarin doelen zijn gerealiseerd

- Het pedagogisch klimaat wordt breed gedragen door het team. Zie paragraaf 3.2.
- Kunst- en cultuureducatie heeft een vaste plek binnen het onderwijsaanbod.
- Het vergroten van de ouderparticipatie en ouderbetrokkenheid zorgt voor mooie cijfers in de tevredenheidsenquête van het jaar 2014/2015.
- Op de vakken taal en rekenen scoort de school boven het landelijk gemiddelde (volgens de CED-leerstandaard).

Borging

In onze 'bijbel' (gebruiksaanwijzing) en cyclus handelingsgericht werken wordt de aanpak aangegeven en op die manier geborgd. Op tal van terreinen wordt het personeel individueel, maar vooral ook door middel van teamleren geprofessionaliseerd.

Evaluatie

Door het afnemen van toetsen op leerlijnen wordt de aanpak geëvalueerd. De resultaten worden besproken en geanalyseerd door het team, de CvB en het managementteam. Zo nodig vinden interventies plaats ter verbetering.

2.3 Ontwikkeling van het excellentieprofiel

De school noemt in haar aanmelding de volgende plannen voor de verdere ontwikkeling van het excellentieprofiel.

1. Stichting LeerKracht, de leerkracht doet ertoe. De autonomie moet weer terug naar de leerkracht. Zelfsturende werkgroepen dragen hieraan bij. Met behulp van stichting LeerKracht gaan de leerkrachten hier het komende jaar intensief mee aan de slag.
2. Continueren en uitbreiden van de werkzaamheden binnen de academische werkplaats (AWP).
3. Invoering methode Beste Vrienden, Beste Burgers van De Vreedzame School.
4. Visie op rekenen (tweede jaar van een driejarig traject).

2.4 Erkenning

In haar aanmelding beschrijft de school de volgende voorbeelden waaruit blijkt dat het profiel van de school wordt erkend.

Erkenning binnen de eigen omgeving

Het team van onze school is ervan doordrongen dat een continue professionele ontwikkeling noodzakelijk is om uitstekend onderwijs te geven. Het team is bereid om zichzelf te blijven scholen en de focus op onderwijs te houden. De visie van de school is een belangrijk document en is hierbij leidend.

Erkenning van buiten de school

De school wordt regelmatig benaderd door andere scholen omtrent onze expertise op diverse terreinen. De nadruk van de hulpvraag ligt over het algemeen op opbrengstgericht werken. De inspecteur heeft ons expliciet gevraagd onze kwaliteit te delen met andere scholen. Ook via haar komen we in contact met andere scholen. Het systeem van opbrengstgericht werken is op de so- en vso-afdeling door het gezamenlijke managementteam op beide scholen gelijktijdig ingevoerd. De school is ook benaderd door de Onderwijsinspectie om mee te doen aan een academische werkplaats met betrekking tot sociale opbrengsten. Dit traject loopt drie jaar. Zowel de so- als vso-afdeling heeft zich daaraan verbonden.

Om andere scholen ook uit te dagen om uitstekend onderwijs te geven, heeft De Heldring drie andere scholen binnen de stichting bereid gevonden om aan de hand van het werk van Andy Hargreaves na te denken over goed onderwijs en wat wij als directie, IB'ers en leerkrachten daarin kunnen betekenen.

Bevindingen van de Jury Excellente Scholen ten aanzien van het excellentieprofiel

De school is op 15 september 2015 bezocht door twee leden van de Jury Excellente Scholen. Hieronder beschrijven zij hun bevindingen met betrekking tot het excellentieprofiel van de school.

Het excellentieprofiel

De school heeft een helder en voor de school relevant excellentieprofiel.

SO De Heldring heeft een zeer breed excellentieprofiel geformuleerd. De volgende aspecten maken daarvan deel uit.

- Sociale kwaliteit (orthopedagogische aanpak, burgerschap en sociaal-emotionele ontwikkeling).

- Kunst en cultuur (invoering leerlijn cultuureducatie, leerlijn muziek, leerlijn dans, leerlijn beeldende vorming).
- Ouderbetrokkenheid en participatie (projecten ouderbetrokkenheid, Verteltas, inloopochtenden, VoorleesExpress, gebarencursus).
- Taal en rekenen (hoewel de resultaten van de school boven het landelijk gemiddelde liggen, zet ze in op verbetertrajecten voor deze vakgebieden).

De aspecten van het excellentieprofiel betreffen de hele leerlingenpopulatie van SO De Heldring. Elk van de aspecten heeft een nauwe relatie met de algemene kwaliteitsaanpak van het onderwijs op de school. Deze aanpak wordt al een aantal jaren gekenmerkt door een sterke inzet op opbrengstgericht werken. Hiertoe hanteert de school het individueel ontwikkelingsperspectief (OPP), handelingsgericht werken, het gebruik van kerndoelen, leerlijnen, leerroutes, uitstroomperspectieven in combinatie met een zware nadruk op het pedagogisch klimaat binnen de school.

De PDCA-cyclus (Plan, Do, Check, Act) maakt integraal deel uit van het kwaliteitsbeleid van de school.

Aanpak, resultaten, borging en evaluatie

De school heeft een weloverwogen aanpak met betrekking tot het excellentieprofiel.

Voor de vastlegging van de resultaten op de leerlijnen van alle vak- en vormingsgebieden hanteert de school een schoolstandaard en CED-leerstandaarden. In de zogenoemde 'bijbel' nemen de intern begeleiders jaarlijks alle voor het onderwijsaanbod relevante activiteiten op (onder andere toetskalender, LVS, OPP, tevredenheidsenquête ouders). Borging vindt plaats met de cyclus handelingsgericht werken. Periodieke evaluatie vindt plaats op het niveau van het team, het coördinatorteam, het managementteam en het college van bestuur. Indien gewenst/noodzakelijk wordt actie ondernomen, getuige bijvoorbeeld in 2015/2016 de intensieve inzet op het verbetertraject rekenen.

De ontwikkeling van het excellentieprofiel

De school heeft concrete plannen om het excellentieprofiel verder te ontwikkelen.

De school geeft aan dat er voortdurend aandacht is voor de verdere ontwikkeling van het excellentieprofiel. Zo wordt jaarlijks een ruim budget vrijgemaakt voor de professionalisering van het hele team, zowel individueel (Master SEN) als in teamverband. Inmiddels wordt met de stichting LeerKracht gewerkt aan de uitbouw van de reeds bestaande autonomie van de leerkrachten, zowel op individueel als op werkgroepniveau. Op pedagogisch en didactisch gebied wordt daartoe onder andere een interne medewerker 'Video-interactiebegeleiding' (VIB) ingezet. Voortdurend zoekt de school naar nieuwe mogelijkheden om de ouders van de leerlingen nog nauwer bij de school en het onderwijs te betrekken.

Erkenning excellentieprofiel

Het excellentieprofiel van de school wordt zowel intern als extern erkend.

In gesprekken van de jury met de schoolleiding, leerkrachten, intern begeleiders, ouders en leerlingen blijkt dat het excellentieprofiel van de school intern breed wordt herkend en gedragen. Elk van de aspecten komt daarbij aan de orde. Tijdens een rondgang door de school heeft de jury het veronderstelde pedagogisch klimaat ervaren en de verschillende aspecten van het excellentieprofiel waargenomen.

De jury heeft diverse referenten gevraagd of zij het excellentieprofiel van SO De Heldring herkennen en de algemene onderwijskwaliteit onderschrijven. De referenten omschrijven de school als excellent. Tevens hebben de referenten de indruk dat SO De Heldring haar kennis en ervaring deelt met derden.

Duurzaamheid excellentieprofiel

Het excellentieprofiel van de school is toekomstbestendig.

Aangezien de excellentieaspecten een nauwe relatie hebben met (de kwaliteit van) het algemene opvoedings- en onderwijsaanbod van de school, lijken de continuïteit en toekomstbestendigheid gewaarborgd.

3. Onderwijskwaliteit

3.1 Resultaten

In haar aanmelding geeft SO De Heldring de volgende toelichting bij haar resultaten.

Onderwijsresultaten

In haar aanmelding noemt de school de volgende gebieden waarop ze zeer goede resultaten heeft geboekt.

Onze school behaalt zeer goede resultaten op het gebied van taal, rekenen en de sociaal-emotionele ontwikkeling. De opbrengsten liggen boven het landelijk gemiddelde. De school gebruikt de schoolstandaard zoals vastgesteld door de CED-groep en heeft een eigen leerlingvolgsysteem hierop gebaseerd.

Context waarbinnen de school werkt

De school beschrijft in haar aanmelding de volgende omstandigheden waarbinnen ze haar werk doet.

SO De Heldring is een multiculturele school met een prachtig nieuw schoolgebouw in Amsterdam Noord. We hebben te maken met veel multiprobleemgezinnen.

Onze school werkt met vier verschillende uitstroomprofielen:

- A: Arbeid/loonvormend/praktijkonderwijs
- B: Dagbesteding arbeid
- C: Dagbesteding laag intensief
- MG: Dagbesteding hoog intensief

Het gehele onderwijsaanbod is uitgesplitst in deze vier uitstroomprofielen. Voor elke leerling is er een passend aanbod binnen elke leerlijn, gericht op zijn/haar uitstroomprofiel.

Behalve voor leerlingen met een IQ onder de 55, biedt onze school ook een plek voor leerlingen met een hoger IQ die forse psychiatrische problematiek hebben. Deze zogeheten zmolkers gedijen goed binnen de strakke structuur van onze school en de mogelijkheid voor het op maat gemaakte onderwijs. Deze groep leerlingen zit in de zogenoemde TG-groep (Trainingsgroep) en wordt intensief begeleid door de Bascule (academisch centrum voor kinder- en jeugdpsychiatrie).

In onze school is ook een zorgonderwijsgroep (ZOG) gevestigd. Deze leerlingen, met leerplichtonthefing, bieden wij in samenwerking met Cordaan (zorginstelling) een combinatie van zorg en onderwijs. Cordaan biedt ook naschoolse opvang binnen de school.

3.2 Onderwijsproces

Over aanbod, zicht op ontwikkeling, didactisch handelen en ondersteuning schrijft de school het volgende in haar aanmelding.

Aanbod

Eigen oordeel aanbod: **Goed**

Na een uitgebreide intake wordt voor elke leerling het ontwikkelingsperspectief in de commissie van begeleiding bepaald en opgenomen in het rapport ontwikkelingsperspectief en leerrendement (OPP). Jaarlijks wordt het ontwikkelingsperspectief geanalyseerd en geëvalueerd met de leerkracht, de commissie van begeleiding en het MT-overleg.

Binnen de school werken we aan de kerndoelen van SLO, welke zijn opgenomen in de CED-leerlijnen. We werken met de volgende basisleerlijnen: sociaal-emotionele ontwikkeling, leren leren, praktische redzaamheid, mondelinge taal (taalproductie, taalbegrip), schriftelijke taal (lezen, spellen, schrijven), rekenen (getalbegrip, formeel rekenen, klokkijken, geldrekenen, meten en wegen). Daarnaast werkt de school met leerlijnen kunst- en cultuureducatie (muziek, dans en beeldende vorming), seksuele vorming, en bewegen.

Burgerschap is vakoverstijgend en gekoppeld aan de leerlijnen sociaal-emotionele ontwikkeling, leren leren en praktische redzaamheid.

Burgerschap neemt ook een belangrijke plek in binnen de leerlijn kunst- en cultuureducatie. Op het gebied van burgerschap en sociale kwaliteit wil de school bijdragen aan onderwijsontwikkelingen. Dit doen wij door actief te participeren in de academische werkplaats (AWP). Deze AWP is een samenwerking tussen de Universiteit van Amsterdam, de Onderwijsinspectie en verschillende typen scholen uit het land. Doel van deze werkplaats is het ontwikkelen van een zelfevaluatie-instrument met betrekking tot de sociale kwaliteit in scholen. De school werkt met groepsarrangementen en arrangementkaarten. Hiermee maakt de leerkracht de groepsplannen en bijbehorende leerstofplanning. De leerlingen zijn ingedeeld op leeftijd. Bij de vakken rekenen, taal en schrijven werken we dagelijks in groepsdoorbroken niveaugroepen.

Zicht op ontwikkeling

Eigen oordeel zicht op ontwikkeling: **Goed**

Alle leerlingen hebben vanaf hun vierde jaar een ontwikkelingsperspectief. De school hanteert een handelingsgerichte cyclus. Er zijn een kijkwijzer en schoolstandaard waarin per uitstroomprofiel de leerroutes uitgewerkt zijn. Doelen worden meerdere malen per jaar geanalyseerd en geëvalueerd op drie niveaus. Te weten: in teamverband, in de leerlingbespreking en in het managementteam. Naar aanleiding van deze analyses en evaluaties worden verbeterplannen opgesteld en interventies uitgevoerd om zodoende het leerrendement te vergroten.

Didactisch handelen

Eigen oordeel didactisch handelen: **Goed**

De leerkrachten werken volgens het directe instructiemodel. De leerstof wordt van vakantie tot vakantie gepland. Middels klassenobservaties en collegiale klassenconsultaties leren leerkrachten van elkaar. Teamleren is een blijvend speerpunt. Feedback geven behoort tot de normale gang van zaken op onze school. "De leerkrachten beschikken over goede (ortho)didactische en (ortho)pedagogische kwaliteiten en de school zet sterk in op een vaste structuur voor de lessen en op de onderwijsbehoeften van de leerlingen." (inspectierapport februari 2013)

3.3 Schoolklimaat en veiligheid

In haar aanmelding merkt de school het volgende op over het klimaat en de veiligheid op school.

Schoolklimaat

Eigen oordeel schoolklimaat: **Goed**

Ons uitgangspunt is dat alle leerlingen en leerkrachten met plezier naar school gaan. De school kent een duidelijke structuur met betrekking tot het schoolklimaat. De werkgroep orthopedagogische aanpak (OPA) heeft, samen met het team, duidelijke (gouden) regels opgesteld met betrekking tot het gedrag van de leerlingen en leerkrachten. Dezelfde werkgroep onderzoekt momenteel de methodiek School Wide Positive Behavior (SPBS) en gaat na in hoeverre deze methodiek nog voor verdieping kan zorgen. "Het schoolklimaat kenmerkt zich als warm en veilig en ook de sfeer in het team is hecht. Daarnaast is de omgang tussen leraren en leerlingen onderling uiterst respectvol." (inspectierapport februari 2013)

Veiligheid

Eigen oordeel veiligheid: **Goed**

"De inspectie beoordeelt het schoolklimaat als zeer positief. In de meeste lessen zijn leerlingen gemotiveerd aan het werk en de leraren bieden een goede structuur in de leeromgeving. Daarnaast

betrekken de leraren de leerlingen bij het opstellen van regels en afspraken. Het valt de inspectie op dat leraren niet spreken in termen van tekortkomingen en problemen van leerlingen. Leraren signaleren wel mogelijke knelpunten bij leerlingen, maar weten deze om te buigen tot aanknopingspunten om de leef- en leeromgeving zodanig te verbeteren dat de leerling(en) weer een volgende stap in hun ontwikkeling kunnen nemen. In het gesprek met de inspectie geven leerlingen aan dat leraren adequaat reageren wanneer zich een situatie voordoet waarin leerlingen pesten, ruzie maken of elkaar negatief bejegenen.

Leraren buigen de situatie om tot een leermoment en leren de kinderen niet alleen om situaties op te lossen, maar ook om op een prettige manier met elkaar om te gaan. Dit positieve gedrag leven de leraren en de schoolleiding zichtbaar voor. De school doet dit vanuit een krachtige visie op hoe leerlingen zich in de samenleving kunnen handhaven. Daarmee levert de school een positieve bijdrage aan de voorwaarden om de sociale integratie van de leerlingen te bevorderen.” (inspectierapport februari 2013).

Gebruikt(e) instrument(en) en resultaat

Veiligheidsenquête Stichting Kolom.

In 2013 hebben negen leerlingen de veiligheidsenquête zelf kunnen invullen. 100% van de leerlingen voelt zich veilig. In maart 2015 wordt er opnieuw een meting gedaan. Onze school is een pilotschool voor een nieuwe vragenlijst toegespitst op het SO vanuit de inspectie. We verwachten de resultaten hiervan in mei te hebben.

3.4 Kwaliteitszorg en ambitie

In de aanmelding geeft de school de volgende toelichtingen over evaluatie en verbetering en de kwaliteitscultuur op de school.

Evaluatie en verbetering

Eigen oordeel evaluatie en verbetering: **Goed**

De Cyclus Handelingsgericht Werken geeft op een heldere manier weer welke stappen er gedurende een schooljaar worden genomen met betrekking tot de kwaliteitszorg.

De school legt de lat hoog. Wanneer er sprake is van een disharmonisch profiel of twijfel, kiest de school voor het hoogst haalbare ontwikkelingsperspectief met bijbehorende leerroute en leerstandaard.

Het onderwijs is opbrengstgericht op alle leerlijnen en wordt getoetst met methodegebonden toetsen en Cito-toetsen. De scores worden vergeleken met de schoolstandaard om het leerproces en didactische vaardigheden van de leerkracht in beeld te krijgen.

Stichting Kolom kent een kwaliteitshandboek waarin een aantal kwaliteits-, voortgangs- en managementgesprekken met het college van bestuur zijn vastgelegd met de directie, om de kwaliteit te waarborgen.

Tevredenheidsonderzoeken (zoals opgegeven in de aanmelding)

	Afname	Jaar	Aantal	Gemiddelde	Landelijke
		afname	respondenten	van de school	benchmark
Medewerkertevredenheid	Ja	2013- 2014	14	7.7	-
Oudertevredenheid	Ja	2014- 2015	30	8.6	-
Leerlingtevredenheid	Ja	2013- 2014	9	100%	-

Kwaliteitscultuur

Eigen oordeel Kwaliteitscultuur: **Goed**

Onze visie 'De Heldring werkt met plezier, professioneel aan het perspectief van de leerling' is nog steeds leidend voor uitstekend onderwijs. Deze visie is met alle personeelsleden tot stand gekomen. Het team en schoolleiding werken aan een continue verbetering van de professionaliteit.

Ons professionele team kenmerkt zich door: uitstekende didactische en orthopedagogische kwaliteit, het werken in autonome werkgroepen, onderlinge klassenconsultaties, het plannen van de leerstof van vakantie tot vakantie, het analyseren van testresultaten en het opbrengstgericht werken. Het budget voor nascholing is zeer ruim. Dit wordt ingezet voor individuele leerkrachten (86% van de leerkrachten heeft een Master SEN of een vergelijkbare opleiding), maar vooral voor teamleren. Ook onze onderwijsassistenten worden goed nageschoold.

Bevindingen van de Jury Excellente Scholen ten aanzien van de algemene onderwijskwaliteit

Toelichting werkwijze jury

Bij het onderzoek naar de algemene onderwijskwaliteit worden de volgende aspecten betrokken: resultaten, onderwijsproces, schoolklimaat en veiligheid, en kwaliteitszorg en ambitie. Scholen hebben zichzelf beoordeeld op basis van een aantal kwaliteitsstandaarden. De kwaliteitsstandaarden behorende bij onderwijsproces, schoolklimaat en veiligheid, en kwaliteitszorg en ambitie zijn met toelichting opgenomen in de bijlage van het juryrapport. Het eigen oordeel van de school is opgenomen in hoofdstuk 3 van dit rapport. De jury voert geen eigen onderzoek uit naar de kwaliteit van deze standaarden. Wel toetst zij of in haar onderzoek naar het excellentieprofiel contra-indicaties naar voren komen die tot een oordeel leiden dat afwijkt van het eigen oordeel van de school.

Tijdens het schoolbezoek kwam de jury tot de volgende bevindingen ten aanzien van de algemene onderwijskwaliteit van de school.

Resultaten

Eindresultaten verplicht curriculum: de leerlingen behalen cognitieve eindresultaten die gezien kenmerken en beginniveau van de leerlingen ten minste in overstemming zijn met wat van een goede school verwacht mag worden.

De jury heeft in haar onderzoek geen contra-indicaties aangetroffen voor het eigen oordeel van de school.

Resultaten niet verplicht curriculum: de school kan op andere gebieden dan het verplichte curriculum het bereikte niveau zichtbaar maken.

De jury heeft in haar onderzoek geen contra-indicaties aangetroffen voor het eigen oordeel van de school.

Onderwijsproces

Aanbod: het aanbod bereidt de leerlingen voor op vervolgonderwijs en samenleving.

De jury heeft in haar onderzoek geen contra-indicaties aangetroffen voor het eigen oordeel van de school.

Zicht op ontwikkeling: de school volgt en analyseert de ontwikkeling van alle leerlingen met als doel het onderwijs voor hen vorm te geven.

De jury heeft in haar onderzoek geen contra-indicaties aangetroffen voor het eigen oordeel van de school.

Didactisch handelen: het didactisch handelen van de leraren stelt de leerlingen in staat tot leren en ontwikkeling.

De jury heeft in haar onderzoek geen contra-indicaties aangetroffen voor het eigen oordeel van de school.

Ondersteuning: leerlingen die dat nodig hebben, ontvangen extra aanbod en ondersteuning.

De jury heeft in haar onderzoek geen contra-indicaties aangetroffen voor het eigen oordeel van de school.

Schoolklimaat en veiligheid

De school kent een ambitieus en stimulerend klimaat, en schoolleiding en leraren waarborgen een veilige, respectvolle en betrokken omgeving voor leerlingen en leraren.

De jury heeft in haar onderzoek geen contra-indicaties aangetroffen voor het eigen oordeel van de school.

Kwaliteitszorg en ambitie

De school heeft vanuit haar maatschappelijke opdracht ambities en doelen geformuleerd, evalueert regelmatig de realisatie en verbetert op basis daarvan systematisch haar onderwijs. De school kent een professionele kwaliteitscultuur en functioneert transparant en integer.

De jury heeft in haar onderzoek geen contra-indicaties aangetroffen voor het eigen oordeel van de school.

4. Conclusie van de jury

Aan de hand van een fors pakket informatie vooraf en een goed opgezet programma tijdens het schoolbezoek heeft de jury zich een oordeel kunnen vormen over het door SO De Heldring vormgegeven excellentieprofiel. Het schoolbezoek maakte het met name mogelijk een indruk te krijgen van het pedagogisch klimaat als belangrijk aspect van het excellentieprofiel. In de gesprekken met de directie, teamleden, ouders en leerlingen is duidelijk geworden hoe bepalend de onderlinge sfeer is voor de opvoeding en het onderwijs op De Heldring. Dit klimaat lijkt niet alleen op te gaan voor de relatie tussen leerkracht en leerling, maar ook voor de leerkrachten onderling.

In het gesprek met de leerlingen benadrukken zij op een positieve wijze de veilige sfeer op de school alsmede de manier waarop de leerkrachten erin slagen onderwijs op maat te bieden. Vroeg de jury zich voorafgaand aan het schoolbezoek nog af of het brede excellentieprofiel niet een te groot aantal aspecten telde, gaandeweg is gebleken dat de relatie van deze aspecten met het algemene onderwijsaanbod en de onderwijskwaliteit de excellentiedoelstelling haalbaar maakt. Juist de combinatie van (1) de al een aantal jaren nagestreefde nadruk op opbrengstgericht werken en de praktisch zichtbare uitvoering daarvan, en (2) de gekozen excellentieaspecten, bepaalt de kwaliteit van het onderwijs en de opvoeding op deze school. Beide elementen worden breed gedragen door de hele schoolgemeenschap en maken borging, continuïteit en ontwikkeling haalbaar.

De jury is van mening dat het door SO De Heldring geformuleerde excellentieprofiel in de praktijk wordt waargemaakt. Enerzijds is er sprake van een reeds jarenlange inzet op opbrengstgericht werken met alle ondersteunende maatregelen die daarvoor nodig zijn: kerndoelen, leerlijnen, leerroutes, ontwikkelingsperspectieven, een toetskalender met methodegebonden en Citotoetsen, een leerlingvolgsysteem, uitstroomperspectieven. Anderzijds werken schoolleiding en team in gezamenlijkheid hard aan een voelbaar pedagogisch klimaat waarin het, mede dankzij de gekozen excellentieaspecten, mogelijk is kinderen met een beperking op een positieve wijze tegemoet te treden en als het ware open te breken, om op basis daarvan het beste uit hen te halen. Daarbij werkt de school met een minutieuze jaarplanning en set van afspraken met betrekking tot vastlegging, borging en ontwikkeling. Dit alles uitgevoerd door een team dat van de leiding het vertrouwen krijgt om in hoge mate autonoom als professional te functioneren. Daarbij is volgens de jury sprake van een goed gekozen balans tussen individuele autonomie, het veelvuldig inzetten van (autonome) werkgroepen en een schoolleiding die zich voor adequate initiëring en controle kan baseren op een gezamenlijk expliciet geformuleerde visie. Deze mix van factoren geeft de jury de overtuiging dat het excellentieprofiel in de huidige situatie en ook in de komende tijd uitvoerbaar blijft.

Alles overziende is de jury van oordeel dat SO De Heldring op basis van de door de jury waargenomen kenmerken en gerapporteerde bevindingen het predicaat Excellente School speciaal onderwijs toekomt.

Bijlage – zelfevaluatie algemene onderwijskwaliteit

Speciaal onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs

Scholen hebben zichzelf beoordeeld op basis van onderstaande kwaliteitsstandaarden met bijbehorende omschrijving. Scholen kregen het verzoek hun oordeel te waarderen op deze standaarden en dit oordeel te onderbouwen. Deze inbreng is opgenomen in het juryrapport over de school.

1. ONDERWIJSPROCES

1.1 Aanbod

Het aanbod bereidt de leerlingen voor op vervolgonderwijs en samenleving.

De leraren bieden een breed, eigentijds en op de kerndoelen gebaseerd aanbod; het eigenaarschap van het aanbod ligt bij het team. Het aanbod sluit aan op de uitstroombestemmingen en bereidt, afhankelijk van het uitstrooprofiel, voor op examens, arbeid of dagbesteding. Ook de voorbereiding op wonen, vrije tijd en burgerschap maakt onderdeel uit van het onderwijsaanbod. Binnen de kaders van de wet maken leraren keuzen in het aanbod, waardoor zij deze afstemmen op de onderwijsbehoeften die kenmerkend zijn voor de leerlingenpopulatie.

De school heeft bovendien een aanbod voor de referentieniveaus taal en rekenen dat past bij het niveau van alle leerlingen. Het aanbod sluit aan op het niveau van de leerlingen bij binnenkomst van de school en bereidt hen voor op de vervolgbestemming. Daar tussenin verdelen de leraren de leerinhouden evenwichtig en in samenhang over de leerjaren en ze geven de leerlingen voldoende tijd om zich het aanbod eigen te maken. De school realiseert voldoende onderwijstijd. Er is geen lesuitval en leerlingen verzuimen niet. Het aanbod draagt bij aan de basiswaarden van de democratische rechtsstaat.

1.2 Zicht op ontwikkeling

De leraren volgen en analyseren de ontwikkeling van alle leerlingen met als doel het onderwijs voor hen vorm te geven.

Er is een adequaat systeem om de ontwikkeling van de leerlingen in de verschillende leeftijdsfasen en op ontwikkelingsfase relevante gebieden te volgen. Bij de start van het onderwijs stelt de school op basis van alle gegevens een ontwikkelingsperspectief op voor elke leerling. Daarnaast verzamelen de school en de leidsters/leraren systematisch informatie over de voortgang in de ontwikkeling via toetsen, observaties, leerlingenwerk, gesprekken en (zelf)rapportages.

De leraren gebruiken deze informatie om het onderwijs dagelijks en op langere termijn af te stemmen op het niveau en de ontwikkeling van de kinderen, om hiaten of voorsprongen te signaleren en te bepalen welke leerlingen extra ondersteuning, begeleiding of externe zorg nodig hebben. De leraren hanteren daarbij een cyclische aanpak.

1.3 Didactisch handelen

Het didactisch handelen van de leraren stelt de leerlingen in staat tot leren en ontwikkeling.

De leraren plannen en structureren hun handelen met behulp van de informatie die zij over de leerlingen hebben, en stimuleren een brede ontwikkeling. Het team handelt op basis van een samenhangend en consistent pedagogisch-didactisch concept.

De leraren zorgen voor effectieve instructies: aansprekend, doelmatig en interactief. Ze geven blijk van hoge verwachtingen en reageren positief op de inbreng van leerlingen, waardoor deze zich ondersteund en uitgedaagd voelen. Bij de instructies en opdrachten gebruiken de leraren passende vakdidactische principes en werkvormen. Ook zorgen zij ervoor dat het niveau van hun lessen past bij het beoogde eindniveau.

Zij stemmen de instructies en opdrachten af op de behoeften van groepen en individuele leerlingen, zodat alle leerlingen actief, gemotiveerd en betrokken zijn en de beschikbare tijd effectief besteden. Tijdens de (leer)activiteiten gaan de leraren na of de leerlingen de leerstof en de opdrachten begrijpen. Daarbij geven de leraren de leerlingen directe en individuele feedback op hun werken en leren.

2. SCHOOLKLIMAAT & VEILIGHEID

2.1 Schoolklimaat

De school kent een ambitieus en stimulerend klimaat.

De schoolleiding en de leraren creëren een stimulerend en ambitieus pedagogisch en didactisch klimaat. Er zijn duidelijke regels en er heerst een voorspelbaar en betrouwbaar positief klimaat waarin afspraken nagekomen worden. Schoolleiding en leraren kennen een focus op persoonlijke ontwikkeling en leren, waarin alle leerlingen gezien worden en zich betrokken voelen bij de schoolgemeenschap. Het schoolklimaat is ondersteunend voor de cognitieve en sociale ontwikkeling. Voor elke leerling is een leraar beschikbaar die zijn/haar ontwikkeling volgt en aanspreekpunt is bij problemen (mentor).

2.2 Veiligheid

Schoolleiding en leraren waarborgen een veilige, respectvolle en betrokken omgeving voor leerlingen en leraren.

Schoolleiding en leraren waarborgen de veiligheid van de school en de omgeving voor alle leerlingen en het personeel. Leerlingen, leraren, schoolleiding en overig personeel gaan respectvol en betrokken met elkaar om. De leraren brengen leerlingen sociale competenties bij en tonen voorbeeldgedrag. Schoolleiding en leraren voorkomen pesten, agressie en geweld in elke vorm en treden zo nodig snel en adequaat op. De school heeft daarvoor een veiligheidsbeleid gericht op het voorkomen, registreren, afhandelen en evalueren van incidenten. Het beleid voorziet ook in een regelmatige meting van de veiligheidsbeleving van de leerlingen en het personeel. De school heeft een vertrouwenspersoon. Alle betrokkenen kennen dit beleid.

3. KWALITEITSZORG EN AMBITIE

3.1 Evaluatie en verbetering

De school heeft vanuit haar maatschappelijke opdracht ambities en doelen geformuleerd, evalueert regelmatig de realisatie en verbetert op basis daarvan systematisch haar onderwijs.

De school weet – rekening houdend met haar maatschappelijke opdracht en kenmerken van de leerlingenpopulatie – waarin zij zich wil onderscheiden, c.q. profileren, en heeft daaruit toetsbare doelen afgeleid voor de korte en middellange termijn. De kwaliteitszorg heeft in elk geval betrekking op de resultaten, het onderwijsproces waaronder het aanbod, het schoolklimaat en de veiligheid. De schoolleiding en de leraren beoordelen systematisch maatregelen en instrumenten om te waarborgen dat het personeel bekwaam is en deze bekwaamheid onderhoudt. De school betreft onafhankelijke deskundigen en belanghebbenden bij deze beoordeling en analyseert de relatie tussen de resultaten en de financiële voorzieningen en wettelijke vereisten. De evaluaties leiden tot toegankelijke managementinformatie. Waar nodig voert de school planmatig verbeteringen door die voldoende ambitieus zijn en aansluiten bij de evaluaties.

3.2 Kwaliteitscultuur

De school kent een professionele kwaliteitscultuur en functioneert transparant en integer.

Het beleid van de school om haar visie op de onderwijskwaliteit te realiseren, is breed gedragen. Er is een grote bereidheid om gezamenlijk het onderwijs te verbeteren. Het bestuur en de schoolleiding vertonen onderwijskundig leiderschap en kwaliteitsbewustzijn. Er wordt gehandeld vanuit een duidelijke verantwoordelijkheidsverdeling.

De schoolleiding en de leraren werken gezamenlijk aan een voortdurende verbetering van hun professionaliteit. Leraren en andere betrokkenen bij de school werken resultaatgericht, zijn aanspreekbaar op gemaakte afspraken en zijn zich bewust van de effecten van hun handelen op de onderwijskwaliteit en op de ontwikkeling van de leerlingen. De school werkt vanuit een transparante en integere cultuur waarin sprake is van zichtbaar zorgvuldig handelen.